

נושא ב' - צדקה אמת ויושר

מצוות 3 צדקה:

התורה משתמשת בביטויים רבים כדי להגיד לאדם לתת צדקה ולעזור לאחרים.
דברים פרק ט"ו:

ז כי-יהיה בך אביון מאחד אחר, באחד שעריך, בארצה, אשר-יהנה אלהיך נתן לך--לא תאמץ את-
לבבך, ולא תקפץ את-גידך, מאחיד, האביון. ח כי-פתח תפתח את-גידך, לו; והעבט, תעביטנו, די
מחסרו, אשר יחסר לו... י כי לא-יחדל אביון, מקרב הארץ; על-כן אנכי מצוה, לאמר, פתח תפתח
את-גידך לאחיד לעניך ולאביון, בארצה.

רמב"ם:

מצווה הצדקה מאפינת מאוד את עם ישראל, בכך שהיא מסמלת שאנו הולכים בדרכו של אברהם
אבינו שהיה אדם שכולו חסדים.

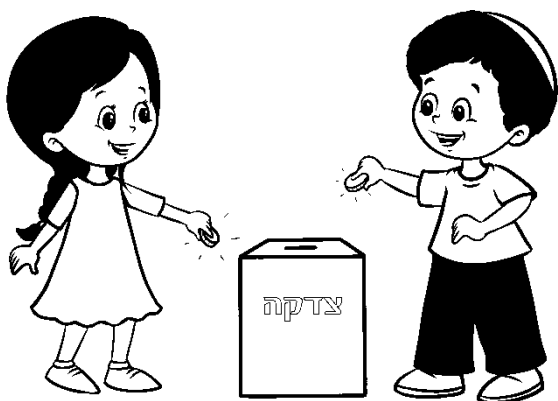
למצוות הצדקה ישנה השפעות רבות כמו על מצב הרוחני של עמ"י, ועל הגאולה. ועל כן יש להיזהר
בה מאוד יותר מכל מצוות עשה' האחרות.

אמת ויושר:

ספר החינוך:

טעם המצווה להתנהג בהגינות וביושר בין אנשים הוא טעם ברור לכל אדם.
כל אדם מבין מוסרית שאסור לו לקחת מדבר אשר לא עבד בשבילו, או להשיג כסף בדרך שאינה
ישרה (בשקר או ברמאות).

(בפרק נלמד משניות שעוסקות בסור מרע- לא לעשות דבר לא ישרים כדי להרוויח כסף, ובעשה
טוב- לתת מהכסף אותו אנחנו מרוויחים לטוב, לצדקה.)

מסכת פאה פרק ח', משנה ז':

אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום בפונדיון, מארבע סאין בסלע.

לן, נותנין לו פרנסת לינה.

שבת, נותנין לו מזון של סעודות.

מי שיש לו מזון שתי סעודות, לא יטל מן התמחוי.

מזון ארבע עשרה סעודות, לא יטל מן הקפה.

והקפה נגבית בשנים, ומתחלקת בשלשה:

רישא:

נושא: גובה הצדקה שגבאי הצדקה (-האחראי לתת צדקה בשם כל העיר) צריך לתת לעניים המגיעים לעיר, תלוי בכמה זמן הם נשארים בעיר.

הסבר המשנה:

עני העובר ממקום למקום (כל פעם מגיע לעיר אחרת) - יקבל מגבאי הצדקה כמות של לחם שמספיקה לשתי ארוחות.

עני שנשאר ללון (לישון) בעיר - עני שנשאר לישון בעיר, יקבל מגבאי הצדקה צרכי שינה (מיטה, כרית, ומצעים).

עני שנשאר גם לשבת - נותנים לו מזון שיספיק לו לשלושה סעודות שבהן חייבים בשבת.

מציעתא:

נושא: מיהו עני שיוכל ליטול צדקה מהקופה ומהתמחוי.

הסבר המשנה:

תמחוי = הכלי שבו היו מחלקים אוכל לעניים. כל יום גבאי הצדקה היו עוברים בבתיים של האנשים בעיר עם הכלי, וכל אחד היה שם אוכל ממה שבישל היום, ואז ישר היו מחלקים את האוכל הזה לעניים.

קופה = כלי בו היו אוספים פעם בשבוע כסף לצדקה.

"מי שיש לו מזון שְׁתֵּי סְעֻדוֹת, לא יטל (יקח) מן התמחוי (אוכל) - עני שיש לו אוכל או כסף 2 לעודות (שזה מספיק ליום) - לא מקבל מהתמחוי (=מהאוכל שמחולק לעניים בכל יום), כי יש לו מספיק אוכל בשביל להסתדר לאותו יום.

"מזון אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעֻדוֹת, לא יטל (יקח) מן הקפה (כסף) - עני שיש לו כסף או אוכל 14 לעודות (שזה מספיק לשבוע) - לא יקבל מהקופה כי יש לו מספיק כסף לקנות לו אוכל לכל השבוע.

"מזון אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעֻדוֹת, לא יטל מן הקפה - 14 לעודות מספיקות לשבוע - כי בשבת העני יאכל 3 לעודות, ובכל שאר הימים יאכל 2, חוץ מבמוצ"ש שאז הוא כבר שבע משבת.

סייפא:

נושא: כמה גבאים צריך שיהיו ביחד כדי לגבות או לחלק צדקה?

הסבר המשנה:

"והקופה נגבית בשניים" - לגבות צדקה מהציבור צריך שיהיו ביחד 2 גבאים, כדי שהציבור לא יתבזה שאדם אחד בלבד אחראי עליהם.

"ומתחלקת בשלושה" - כדי לחלק צדקה צריכים להיות ביחד 3 גבאים. כי זה אחראיות כבדה לעסוק בכסף ולהחליט כמה כסף מהקופה או מהתמחוי כל עני יקבל, ולכן צריך שלושה אנשים ביחד יחליטו על זה.

רמב"ם -

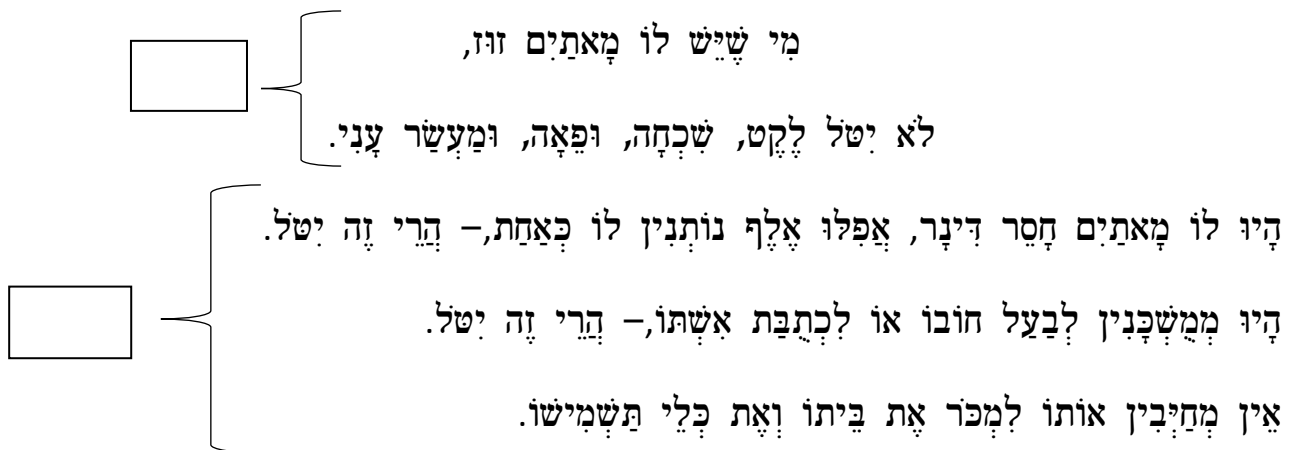
א. בכל עיר בה יש יהודים צריך למנות אדם ישר לתפקיד "גבאי צדקה", והוא יהיה אחראי לאסוף צדקה מהציבור, ולחלק אותה לעניים.

ב. בחלק מהמקומות היה נהוג גם למנות "גבאי תמחוי" שיהיה אחראי לאסוף כל יום אוכל וכסף ממי שרוצה ולחלק באותו יום לעניים שאין להם אוכל לאותו יום.

ג. הרמב"ם מדגיש שלתת כסף לצדקה בקופה זהו דבר מהותי ונפוץ בעמ"י: "מעולם לא ראנו ולא שמענו בקהל מישראל שאין להן קופה של צדקה" (של כסף שאוספים פעם בשבוע, אבל תמחוי בחלק מהמקומות יש ובחלק אין).

בכל ישוב בארץ ישראל בתקופת התנאים היו שני גופי צדקה והם _____ את ה _____ מחלקים פעם בשבוע, ואת ה _____ מחלקים כל יום.
עני נודד זכאי לקבל מזון ליום השווה ל _____ ארוחות, עני שנשאר לישון יקבל מגבאי הצדקה _____, ועני הגר במקום מקבל מזון שבועי השווה ל _____ ארוחות.
מספר הגבאים שגבו את כספי הקופה _____ ומספר הגבאים שחילקו את כספי הקופה _____.

פאה פרק ח' משנה ח':

רישא:

נושא: מי הוא עני, ויהי רשאי לקבל מתנות עניים?

הסבר: בזמן המשנה, עני הוא אדם שאין לו כסף למזון ומלבוש שיספיק לשנה. כלומר אדם שאין לו 200 זוז.

ועל כן הוא לא יוכל ליטול (לקחת מהשדה) מתנות עניים: לקט, שכחה ופאה, ומעשר עני.

סייפא:

מקרה 1:

זוז=דינר

"היו לו מאתים חסר דינר", (אדם שיש לו 199 דינרים, כלומר הוא עדיין מוגדר עני) אפלו אלק

נותנין לו כאחת, (אחרי שהוא לקח אנשים נתנו לו כסף ונהיה לו יותר מ200 זוז) - הרי זה יטל
דין: לאדם זה מותר לקבל ממתנות עניים מכיוון שההתייחסות היא להגדרתו הכלכלית הראשונה של האדם העני ולא למה שקורה איתו בהמשך.

מקרה 2: "היו ממושכנין לבעל חובו או לכתבת אשתו"

ממושכנין לבעל חוב:

יש לו נכסים אך אינם זמינים לשימוש, כי הוא לקח הלוואה ומשכן אותם לבעל החוב (נתן אותם לבנתיים למי שלקח ממנו הלוואה). מכיוון והם לא נחשבים ברשותו ואינו יכול להשתמש בהם דינו כעני ורשאי לקחת מתנות עניים.

ממושכנים לכתובת אשתו:

יש לו נכסים אך כולם שועבדו לפירעון הכתובה, למצב שאם הם יתגרשו או שהוא ימות. ועל כן הוא נחשב כעני שאין לו 200 דינרים.

דין: "אין מחייבין אותו למכר את ביתו ואת כלי תשמישו."

אדם שיש כלים יפים שמשתמש בהם בימים טובים ובשבת, ואין לו 200 זוז. אין גבאי הצדקה מחייבים אותו למכור אותם ולקנות כלים פחות יפים, אלא יכול לקחת מתנות עניים. אבל אם יבוא לדרוש כסף מהקופה יחייבו אותו למכור ולקנות כלים פחות איכותיים ויפים.

פרשנים:

רבנו יעקב בן אשר, טור יורה דעה סימן רנג:

מבחין בין תקופתו לתקופת המשנה בעניין השיעורים המגדירים אדם עני. בתקופת המשנה אדם עני הוגדר כמי שיש לו פחות מ-200 זוז, כי חכמים העריכו שמי שיש לו 200 זוז או יותר יכול להסתדר בהם למשך השנה הקרובה. בכל שנה יבחנו שוב את המצב הכלכלי שלו, כדי לבדוק אם הוא נמצא בקו העוני כדי לקבל מתנות עניים וצדקה. לעומת זאת בתקופתו [רבינו יעקב בן אשר מחבר ספר ארבעה טורים חי לפני כ-500 שנה וכל שכן בתקופתנו] המציאות השתנתה. הגדרת המושג עני היא שונה ומוטל על מנהיגי הציבור לבדוק מעת לעת, מה סך הכסף הבסיסי שצריך להיות לאדם ולמשפחתו על מנת להתפרנס. כלומר מנהיגי הציבור צריכים לקבוע בכל תקופה מהו סכום שצריך אדם כדי לפרנס את משפחתו באופן בסיסי, ואדם שיש לו פחות מהסכום הזה יהיה רשאי לקבל צדקה.

שאלות

1. א. מיהו עני, ועל פי מה נקבעה הגדרה זו?

ב. עפ"י רבנו יעקב בן אשר, מי רשאי בימנו ליטול מין הצדקה?

---

2. מהו הטעם ש"אפילו אלף נותנין לו" ... יוגדר כעני הרשאי ליטול מתנות עניים?

---

3. מדוע אדם שיש לו נכסים בשווי 200 זוז אך הם ממושכנים, יכול ליטול ממתנות עניים?

פאה פרק ח' משנה ט' (מובא רק חלק מהמשנה):

מי שיש לו תמשים זוז והוא נושא ונותן בהם - הרי זה לא יטל.

וכל מי שאינו צריך לטל ונוטל,

אינו נפטר מן העולם, עד שיצטרף לבריות.

וכל מי שצריך לטל ואינו נוטל, אינו מת מן הזקנה, עד שיפרנס אחרים משלו.

ועליו הפתוב אומר (ירמיהו יז, ז): "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו".

ריישא:

נושא: אדם שיש לו סכום הפחות ממאתיים זוז (כסף של פחות משנה), ובכל זאת הוא אינו מוגדר עני.

הסבר: אדם שיש לו 50 זוז, אך בכסף זה הוא "נושא ונותן" - במעט כסף שיש לו הוא יודע לסחור ולהרוויח יותר כסף. אדם זה לא יטל (יקח) "ממתנות עניים" ומהצדקה, מכיוון שיש לו את היכולת להרוויח כסף ולפרנס את עצמו במשך השנה.

סוף 1: מה ההבדל בין עני שעוסק במסחר לשאר העניים?

סייפא:

מקרה 1: מה יקרה לאדם שנוטל מהצדקה או ממתנות עניים על אף שהוא לא בהגדרת עני?
דין: אדם שנוטל ממתנות עניים או מהצדקה בלי שבאמת צריך, עונשו מידה כנגד מידה שבסוף יצטרך לבריות, כלומר יצטרך באמת להתפרנס מהצדקה וממתנות עניים ☹️.

מקרה 2: מה יקרה לאדם שלפי ההגדרה יכל לקבל צדקה, אך בוחר לא להיעזר בצדקה או במתנות עניים?

דין: אדם שיכל ליטול ממתנות עניים או מהצדקה, אבל לא נטל - שכרו על כך שעד סוף ימיו לא רק שלא יתפרנס מהצדקה, אלא יוכל בעצמו לתת צדקה לאחרים ☺️.

לומדים זאת מהפס' בירמיהו: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", אדם שיבטח ויאמין בה', ה' יעזור לו. וסופו "והיה כעץ שתול על מים" - יהיה כמו עץ בריא שנותן פרות ובכך עוזר לאחרים.

מתנות עניים	תמחוי	קופה	
עני רגיל: עני שעוסק במסחר:			מי יכול ליטול?

הרב אברהם-יצחק הכהן קוק:

מהם מטרות הצדקה לפי המשניות שלמדנו?

א. (לפי המשנה הראשונה שלמדנו:) דואגים להווה- שעכשיו יהיה לו אוכל, מקום לישון וכו'..
 ב. (לפי המשנה השניה שלמדנו) לא מחכים שלא יהיה לא כלום בכיס, אלא אדם שאין לו כסף מספיק לשנה (והוא לא עוסק במסחר), בכל זאת נותנים לו "מתנות עניים וצדקה", כדי שלעני יהיה תקווה, שהוא יוכל להרים את הראש מעל המים, להתעודד. ולצאת ממעגל העוני ולפרנס את עצמו בעתיד.

ג. (לפי המשנה השלישית שלמדנו:) אבל אדם שסוחר, שיש לו כשרון להרוויח כסף. לא נותנים לו להסיח את דעתו ולהרגיש תלותי בצדקה. אלא מעודדים אותו לא ליפול ולהמשיך לעסוק במסחר, כדי שכך יחזור ויעמוד על רגליו.

וזה גם מדגיש שעיקר מטרת הצדקה, שהאדם יקום על רגליו ויוכל להיות עצמאי ולפרנס את עצמו.

אלנה 2:

א. לפי הרב קוק, מה התכלית העיקרית של צדקה?

ב. כיצד מסביר הרב קוק את ההבדל בין מי שיש לו חמישים זוז אבל נושא ונותן בהם, לבין מי לבין מי שיש לו מאתיים זוז ואינו נושא ונותן בהם? מה רצו חכמים ללמדנו בכך?

אבות פרק ה' משנה י':

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם:

הָאוֹמֵר שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, זוּ מִדָּה בִּינּוּנִית.

וַיֵּשׂ אוֹמְרִים, זוּ מִדַּת סְדוּם.

שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, עִם הָאָרֶץ.

שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, חֲסִיד.

שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, רָשָׁע:

נושא: יחס האדם לרכשו לרכושם של אנשים אחרים.

הסבר:

אדם שנוהג במידה בינונית:

"שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי" - הרכוש שלי, שייך לי והרכוש ששלך שייך לך. כמו שני חברים שאומרים שאומרים אתה לא תהנה ממה ששייך לי ואני לא אהנה ממה ששייך לך. זו מידה בינונית כי אדם זה לא לוקח ממה ששייך לאחרים, הוא לא עושה דבר אסור. אבל גם לא נדיב ונותן לאחרים.

אבל יש אומרים שזו מידת סדום - כי אדם שלא עוזר לאחרים, זה דומה להתנהגות בסדום. זה דומה להתנהגות בסדום שלא נתנו לאנשים להסתובב בארץ שלהם אפילו שהארץ היתה גדולה וזה לא הפריע לאף אחד. גם החבר יהנה ולו זה לא יפריע, הוא לא ייתן.

♥ כתבי דוגמא מהחיים למצב של "זה נהנה וזה אינו חסר":

רבינו יונה:

שאלה: איך הגיוני שמי שלא עוזר לאף אחד, ולא נותן צדקה, הוא בינוני ולא רשע?

תשובה: מדובר על אדם שכן נותן צדקה, כי זה מצווה. אבל יש לו אופי של קמצן, ולכן עד שלא ישתנה, הוא נקרא בינוני.

אבל אדם שלא נותן בכלל צדקה - הוא רשע גמור, וזו מידת סדום.

הרב יצחק ערמה- בעל "עקידת יצחק :

מדוע ה' החריב את סדום? לא כי הם לא שומרו על החוקים.

ה' החריב את סדום כי החוקים שלהם היו רעים.

אדם יכול להחליט מעצמו לא לתת לאחרים ולא להיעזר באחרים, זה מידה בינונית, לא טובה ולא רעה. אבל שיש בחוק- שאצלנו בעיר אסור לעזור ולהיעזר אחד בשני, ועוד דברים רעים אחרים, זה בעייתי! וזו מידת סדום.

עמ"י הוא ההפך-הגמור אצלנו בתורה החוקים הם שעוזרים אחד לשני!

advice-

א. לפי "רבינו יונה", מדוע "שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ וְשָׁלָךְ" היא מידה בינונית ולא מידה של רשע?

ב. לפי "בעל העקידת יצחק" מהי מידת סדום?

ג. הסבירי מדוע אדם שנותן צדקה מראה שהוא לא הולך בדרכם של אנשי סדום?

אדם שנוהג במידה כמו "עם הארץ" (אנשים רגילים):

"שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ וְשָׁלָךְ שְׁלִי" - אתה תוכל להנאות מהרכוש שלי, כדי שאני יוכל להנאות מהרכוש שלך. מידה זו עוזרת ליישוב הארץ, ולכן האנשים הנהוגים במידה זו נקראים- עם הארץ.

אדם שנוהג במידה כמו "חסיד" (אדם שנוהג "לפנים משורת הדין", עושה יותר ממה שחייבים):

"שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ וְשָׁלָךְ שְׁלִי" - אתה יכול להנאות מהרכוש שלי, אבל אני לא אהנה מהרכוש משלך. אדם שנותן ברצון ובשמחה לאנשים, אבל הוא מעדיף לא להנאות משל אחרים. וזה מידה טובה של אנשים שעושים יותר ממה שחייבים.

אדם שנוהג במידה כמו רשע:

"שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ שְׁלִי" - אדם שרוצה להשתמש ברכוש של אחרים, אבל בלי לתת לאף אדם משלו.

אתחי קו בין המידה, להתנהלות האופיינית אותה לפי המשנה:

שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ שְׁלִי	מִדָּה בִּינׁוֹנִית/ מִדָּת סְדוֹם
שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ וְשָׁלָךְ שְׁלִי	עִם הָאָרֶץ
שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ וְשָׁלָךְ שְׁלִי	חֲסִיד
שְׁלִי שְׁלִי וְשָׁלָךְ שְׁלִי	רָשָׁע

בבא מציעא פרק ד' משנה י':

כָּשֶׁם שְׂאוּנָאָה בְּמִקְחָ וּמִמְכָּרָ, כִּי אִוְנָאָה בְּדִבְרֵי.
לֹא יֵאמֵר לוֹ: בְּכִמָּה חִפְץָּ זֶה? וְהוּא אֵינּוּ רוֹצֵה לְקַח.
אִם הָיָה בְּעַל תְּשׁוּבָה, לֹא יֵאמֵר לוֹ: זָכֹר מַעֲשֵׂיךָ הָרִאשׁוֹנִים.
אִם הוּא בֶּן גָּרִים, לֹא יֵאמֵר לוֹ: זָכֹר מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֶיךָ,
שְׂנֵאָמֵר (שְׁמוֹת כַּב): "וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצְנוּ:"

נושא המשנה: אונאת דברים

הסבר:

אונאת דברים - מצב בו אדם מכאיב או מצער לאדם אחר סתם ("יורד עליו").

אומרת המשנה כמו שאונאה אסורה בקניה ומכירה, כך אסורה גם אונאה בדיבור.

דוגמאות מהמשנה ל"אונאת דברים":

1. לשאול מוכר סתם כמה עולה דבר בחנות, מבלי שום כוונה לקנות חפץ זה. הדבר מצער את המוכר כי הוא חושב שהאדם רוצה את הדבר בחנותו ובסוף מתאכזב שהוא לא קונה.
  2. להזכיר לאדם שחזר בתשובה, איך התנהג לפי החזרה בתשובה.
  3. להזכיר לאדם שהוריו התגיירו, את מעשה אבותיו, את כך שכל משפחתו היו גויים.
- המשנה מביאה מקור לכך שאסור לגרום לאונאת דברים אצל גרים שכתוב: "וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצְנוּ".

גמרא בבא מציעא דף נח ע"ב:

המקור בתורה לאיסור אונאת דברים: "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹקֶיךָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם." (ויקרא כה, יז)

הגמרא מביאה עוד דוגמאות לאונאת דברים:

1. "אם היה גר ובא ללמוד תורה, אל יאמר לו: 'פה שאכל נבילות וטריפות, שקצים ורמשים, בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה?'" - הגמרא מספרת מקרה של "אונאת דברים" בו אדם מעליב גר, על כך שהוא "מעיו" ללמוד ולדבר דיבורים של תורה באותו פה שאכל בו מאכלות אסורים. בדוגמא זו מרחיבה הגמרא את איסור אונאה שהובא במשנה כלפי בן גרים, גם כלפי הגר עצמו.

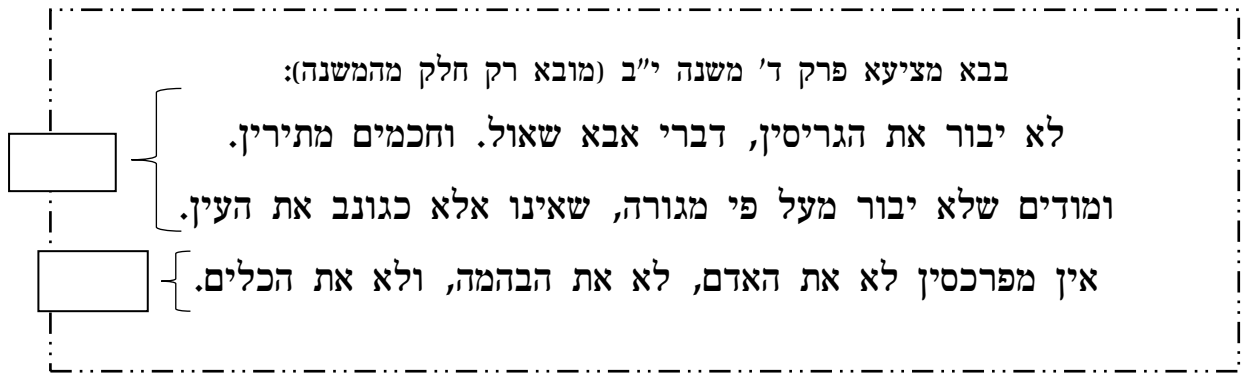
5. "אם היו חמרים (מובילי חמורים) מבקשין (רוצים לקנות) תבואה ממנו, לא יאמר להם: 'לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה', ויודע בו שלא מכר מעולם". - הגמרא מספרת מקרה על אדם שיש לו חמורים ומבקש לקנות תבואה (אוכל לחמורים), ומישהו שולח אותו סתם לאדם שבכלל לא מוכר אוכל לחמורים. ובכך הוא מצער אותו, ומבייש את האדם שאין לו אוכל למכור. ובצורה של ימינו זה יכול: להיראות כמו שירה שמחפשת טרמפ, ונויה מפנה אותה לרעות שבכלל תקועה ולא מצליחה לעבור טוטו.. זה מבייש את שתיהן ומצער.

חשוב לשים ♥ - אונאת דברים יותר חמורה מאונאת ממון,

- כי כסף אפשר להחזיר ומילה אי אפשר להשיב.
- כי אונאת ממון זה פוגע בכסף, ואונאת דברים פוגעת בגוף ובנפש של האדם.
- כי רק באונאת דברים כתוב 'ויראת מאלוקיך', מכיוון שאונאת דברים זה דבר שמסור ללב, ורק האדם יודע אם היה לו בדיבורו כוונות טובות, או כוונות רעות.

שאלות

1. הגדירי במילים שלך את המושג אונאה: _____
2. הסבירי את המילים הבאות:
מקח וממכר = _____
בעל תשובה = _____
בן גרים = _____
3. מדוע אונאת דברים חמורה יותר באונאת ממון? (3 סיבות)
_____
_____
_____

נושא: אונאת ממון.

ריישא - ברירת גריסין המוצגות למכירה

הסבר:

מחלוקת - האם מותר להוציא את הפסולת מתוך הגריסין (סוג של קטנייה), ואז למכור ביותר יקר?
אבא שאול (שם של תנא): אסור, כי זה אונאת ממון, האדם חושב שהוא קונה גריסין יותר משובחות, ובעצם זה אותו דבר רק בלי הפסולת.

חכמים: מותר, כי הקונה יודע שזה לא יותר משובח, ושרק הוציאו את הפסולת, ומחליט לבד אם הוא רוצה לקנות ולחסוך את בזמן שייקח לו לברור.

אבל אם המוכר עושה את זה רק למעלה בגריסין שנראות לעין, ואת הפסולת למטה לא יוציא - זה אסור גם לדעת חכמים, כי האדם לא רואה, וחושב שהכל זה גריסין שבררו אותו.

סייפא - יפוי ותיקון חפץ העומד למכירה מבלי לידע את הקונים במצבו האמיתי.

אסור לייפות ולתקן (בלשון המשנה "מפרכסין") דברים שעומדים למכירה, שיראו כאילו הם חדשים.

לא את האדם - לא מייפים עבד כנעני שעמד למכירה, שיראה יותר טוב וחזק ממצבו האמיתי.

לא הבהמה - אם היא מבוגרת לא עושים שהיא תראה צעירה.

לא את הכלים - אם הם ישנים שיראו חדשים.

וולימינו - לכבוע בית שיש בו נזילות, ואז לא יראו אותו. למכור משהו שבור שרק הזדבק ומי שקונה לא יודע זאת, למכור רכב ולמחוק

כמה קילומטראז' הוא נסע עד כה.

"אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים" - באר את דברי המשנה ונמק למה

פעולה זו אסורה?
